

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-70

28.1.2020

If Skadeforsikring NUF

Motorvogn

Fiktivt tyveri? – uriktige opplysninger om kjøp av datautstyr? – fal. §§ 4-14 og 8-1.

Sikrede meldte om tyveri av bil og datautstyr. Tyveriet skulle ha funnet sted i Serbia i juni 2018. Sikrede fremla en faktura på kjøp av datautstyr på 77 840 EUR, som sikrede hevdet var oppbevart i bilen på tyveritidspunktet. Selskapet innhentet en uttalelse fra innehaveren av butikken hvor utstyret skulle være kjøpt, som bekreftet at utstyret aldri ble solgt til sikrede. Selskapet besluttet den 4.2.19 å avslå erstatning og nekte sikrede et fremtidig kundeforhold. Nemnda kom til at selskapet hadde reklamert tidsnok, men at saken for øvrig måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning etter tyveri av motorvogn og datautstyr, og spørsmålet om selskapet er fri for ansvar og kan nekte et fremtidig kundeforhold pga. uriktig opplysninger under skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1, fjerde og femte ledd. Det er også spørsmål om selskapet har reklamert tidsnok, jf. fal. § 4-14.

Sikrede meldte den 22.6.18 om tyveri av motorvogn og datautstyr/varer som var lagret i bilen. Tyveriet skal ha funnet sted i Serbia.

I skademeldingen datert 20.7.18 er det oppgitt at bilen ble stjålet fra en navngitt gate i Serbia, og at tyveriet hadde funnet sted en gang mellom 20.6.18 og 22.6.18. Hendelsen er meldt til politiet i Serbia.

Sikrede opplyste at datautstyret var kjøpt hos Z. i Serbia. Det er fremlagt en faktura på 77 839,83 EUR datert den 17.6.18. Utstyret skulle benyttes til "graving" av Bitcoin/kryptovaluta.

Selskapets utredere gjennomførte en samtale med sikrede den 24.8.18. I referatet fra samtalen fremgår det at sikrede blant annet forklarte følgende:

(...)

Alt datautstyret ble kjøpt nytt hos samme firma. Dette var datakomponenter for "graving" av kryptovaluta – Bitcoin. Han skulle etablere eget anlegg hjemme i (adresse). Han hadde vært med på å bygge opp et mindre anlegg hos en kamerat. Planen var derfor at han skulle avslutte transportfirmaet og etablere et firma som skal "grave" Bitcoin. (...)

Hvor langt var det fra hotellet i V. til forhandler av datautstyret?

Det var ca. 1 time mellom disse stedene, ca. 40 – 50 km, kanskje. Etter kjøpet hadde han reist tilbake til hotellet. Han parkerte bilen i gaten utenfor hotellet. Han rygget inntil en gatelyktstolpe, slik at det ikke var mulig å åpne bakkdørene. Datautstyret lå da lagret i bilens lasterom. Planen var at han skulle kjøre tilbake til Norge dagen etter.

Han måtte imidlertid til Kosovo fordi advokaten hadde bedt om at han skulle signere noen papirer i forbindelse med eiendomssalget i Kosovo. Han måtte derfor utsette hjemreise og reise til Kosovo dagen etter at han kjøpte datautstyret. (Kvitteringer fra Z er utstedt 12.6.2018 – HJC)

Han planla derfor å kjøre sin bil til grensen. Derfra skulle advokaten hans sende en drosje som kunne transportere han til advokatens kontor.

Men da han sto opp på morgenen, så han at bilen var sperret inne av trestokker som var tømt ut foran bilen. Dette var stokker som var ca. 1,2 meter lange. Det var derfor ikke mulig å komme ut med bilen. Han hadde spurt i butikkene som lå rett ved dette stedet, men ingen visste hvem som hadde tømt dette ved bilen.

Han hadde derfor leid en bil fra R og kjørte inn til Kosovo. Han brukte hele dagen i Kosovo, og overnattet på hotell der, før han reiste tilbake til V., Serbia. Han kom tilbake til hotellet mellom 8 – 10 på formiddagen. Da så han at trestokkene var fjernet, samt at bilen var borte. Han tenkte først om bilen var tauet inn og undersøkte dette, men bilen var ikke tauet inn. Han spurte også på hotellet, men de visste ingen ting. Han fikk panikk, og ringte til politi og venner.

Da bilen var innesperret av trestokker, hadde han spurt i butikkene, men ikke hotellet.

Angående parkering til hotellet, så hadde de ikke egen parkering, men brukte de som i gatene rundt hotellet. Han har aldri bodd på dette hotellet i V. tidligere. Han hadde ikke vært i Serbia på 8 år.

Det er ca. 20 meter fra hotellet til der han parkerte. (Sikrede) viste på kart fra Google hvor han parkerte, i forhold til hotellet. (...)

Videre følger det av rapporten at sikrede forklarte følgende om finansieringen av utstyret:

(...)

Dette betalte han kontant, fra penger de hadde etter salget av hus. Han tok ikke penger ut fra banken. Disse pengene hadde de fått kontant ved salget. Disse pengene hadde de fått fra kjøper. De hadde signert på salget, både han, moren og søsteren.

Hvordan er det å selge hus der nede nå?

Du må kjenne noen som kan hjelpe deg. Normalt får du ca. 60% av verdien. Huset de solgte hadde de solgt før, ikke i sommer. De har fortsatt flere tomter/hus i Kosovo.

Pengene han betalte datautstyret med hadde han hentet hos sin mor. Dette var oppbevart hos henne.

Eiendommen de hadde solgt, hadde de fått 130.000 Euro for.

(...)

Selskapet besluttet at saken skulle utredes videre og kontaktet utreder i Serbia. Av utredningsrapporten datert 3.10.18 fremgår det at den serbiske utrederen var i kontakt med hotellet der sikrede hadde overnattet:

På vårt spørsmål om parkering for gjestene på hotellet ble det svart at denne bygningen har 16 rom og 8 parkeringsplasser på gårdsplassen på begge sider av bygningen. (Sikrede) bad ikke om å få parkeringsplass på hotellet. Hvis han hadde bedt om det, ville hotellet gitt ham en trygg parkeringsplass. Frem til nå har de alltid gitt trygge parkeringsplasser til gjestene sine.

Den første natten, 17. juni, parkerte han bilen på gårdsplassen til hotellet, men de andre dagene gjorde han det ikke.

(...)

Han sa også at hotellet har et videoovervåkningskamera som delvis dekker stedet der (sikrede) parkerte bilen ute på gaten, utenfor hotellet. Han sier at politiet så gjennom opptakene og tok det aktuelle opptaket. På opptaket kan man delvis se bilen bakfra. Dette er synlig da bilen ble startet kl. 20:40 og kjørte av gårde, men det er ikke mulig å se hvem som gjorde det. Han sier at (sikrede) ikke tilbrakte denne natten på hotellet. Dagen etter kom (sikrede) og informerte dem om at bilen var stjålet og bad om noen beroligende piller. Han sa at han ikke var så bekymret for at bilen hans var stjålet. Han var mer lei seg for tyveriet av det verdifulle datautstyret som var i bilen!

(...)

Videre følger det av rapporten at utrederen var i kontakt med Z.:

Han fortalte oss at han ikke hadde solgt datamaskinen og –utstyret til (sikrede), slik det fremgår av to fakturaer (...).

Z. informerer følgende om de to fakturaene i en erklæring datert 25.9.18:

(...)

Grunnet min uaktsomhet, utstedte jeg regninger til ham isteden for profakturaer. Jeg hadde egentlig tenkt å gi ham et tilbud for kjøp. Slik at han kunne regne ut hvor mange penger han trengte for disse datadelene. Han har opplagt misbrukt dette.

Herr (sikrede) har ikke kjøpt noe eller betalt for noe i min butikk. Ei heller ga jeg ham noen varer. Ovennevnte regninger er ikke gyldige regninger. Jeg anser dem bare som mitt tilbud til ham som en fremtidig kjøper.

Hans erklæring er falsk om at han kjøpte disse PC-delene hos meg og at disse komponentene angivelig er blitt stjålet fra hans kombinerte bil.

Det ble avtalt et nytt møte med selskapets utredere den 15.11.18, men sikrede møtte ikke til denne samtalen. Ny samtale ble gjennomført den 13.12.18. Av samtalereferatet fremgår det at sikrede blant annet forklarte følgende:

(...)

Angående de 77.000 Euro som han kjøpte datautstyr for. Han hadde med seg ca. 8.000 Euro fra Norge. Han fikk ca. 70.000 Euro fra sin onkel. Dette er hans fars bror, som bor sammen hans mor i dag. De bor i B. i dag.

(...)

(Sikrede) ble informert om at selskapet har gjort en del undersøkelser i Serbia etter forrige samtale. Selskapet har vært i kontakt med Z. De varene (sikrede) har kjøpt og fått kvitteringer på, har Z informert om at de ved en feil har gitt kvitteringer og ikke pristilbud. De har ikke utlevert noen komponenter til (sikrede) eller mottatt penger. Han ble forelagt den skriftlige uttalelsen fra Z på Serbisk. Det innehaver av Z opplyser er bare tull.

Hvorfor skulle Z skrive ut en kvittering uten at det var en grunn? Han vet grunnen til at Z skriver denne uttalelsen, men dette ønsket ikke (sikrede) at ble tatt opp. Dette var på grunn av sikkerheten til hans familie i Serbia/Kosovo. Han kan forklare det, men det skal ikke tas opp. (Sikrede) har opplevd mye og hatt masse problemer, og det er grunnen til at han ikke vil at dette skal tas opp.

Har du kjøpt disse komponentene og fått utlevert disse komponentene hos Z? Ja, det har han kjøpt.

(...)

Da han parkerte bilen i gaten den 20.6.2018, hadde han fått anvist sted i gaten, ikke langt fra hotellet. Dette stedet er delvis overvåket av kamera fra hotellet. De hadde sett at bilen kjørte den natten den ble stjålet. Det vet ikke (sikrede) noe om.

Eier av blomsterforretning hadde både sett bilen til (sikrede) og lasset med ved som hadde blitt kjørt dit. Det kunne ikke være noe problem å komme ut, eller fått kontakt med eier, som bodde i huset rett ved. (Sikrede) hadde ikke klart å flytte disse stakkene, da de var store og ikke kløyvd.

Sikrede ble anmeldt for falsk anmeldelse. Politiet i Serbia henla saken grunnet bevisets stilling den 29.1.19.

Selskapet besluttet den 4.2.19 å avslå erstatning og nekte et fremtidig kundeforhold, under henvisning til at sikrede hadde gitt uriktige opplysninger under skadeoppgjøret.

Sikrede krever dekning for tapet av bilen og datautstyret, og anfører at begge tyveriene er reelle. Datautstyret ble kjøpt av Z. og dokumenteres av fremlagte kvitteringer. Siden innehaveren benekter dette nå, kan det være at han ikke har betalt skatt/mva. til staten, men dette vil ikke sikrede blande seg i.

Sikrede har lånt penger fra sin onkel til å kjøpe datautstyret. Sikrede ber om at selskapet dokumenterer at onkelen har opplyst at han ikke har lånt ut pengene.

Selskapet har lagt til grunn andre verdier enn det sikrede har opplyst i beregningen av forventet inntekt ved mining av kryptovaluta. Selskapet har ikke redegjort for hvordan de har gjort sin beregning.

Sikrede parkerte bilen i gaten ved hotellet siden parkeringen til hotellet kun hadde plass til tre biler. Sikrede fikk beskjed fra eieren av hotellet om å parkere rett over gaten. Dette kan nok dokumenteres med overvåkningskamera fra hotellet, der en enkelt kan se hvor sikrede parkerte og hvor mange biler som var på hotellets parkering da sikrede parkerte sin bil.

Utredningen selskapet har benyttet i Serbia er under etterforskning for bedrageri og misbruk av tjenestemann. Det er skrevet flere uriktige ting i rapporten. Sikrede ber om at det fremlegges bevis for uttalelsene som er lagt til grunn i rapporten.

Selskapet avviser ansvar, nekter fremtidig kundeforhold og anfører at sikrede har gitt uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1, fjerde og femte ledd. Selskapet har en streng bevisbyrde. Det kreves imidlertid ikke like mye som i strafferetten, og beviskravet kan ikke stilles så strengt at det i praksis utelukker anvendelsen av bestemmelsen, jf. blant annet Rt. 1990 s. 1082 og LB-2018-9244.

Kjøpet av datautstyret er ikke reelt. Sikrede har gitt uriktige opplysninger om finansieringen av kjøpet. Selger har bekreftet at salget ikke har funnet sted. Kjøpet fremstår heller ikke sannsynlig ut fra mulig omsetning og lagerkapasitet, slik at formålet med kjøpet er uten troverdighet.

Tyveriet av bilen fremstår heller ikke reelt. Sikredes forklaring rundt parkering av bilen samsvarer ikke med øvrige opplysninger i saken. I anmeldelsen til politiet i Serbia av 20.6.18 har sikrede opplyst at tyveriet fant sted mellom den 19.6.18 og 20.6.18, altså dagen før sikrede har opplyst overfor selskapet at han parkerte bilen. Videooptak fra hotellet viser at bilen kjørte fra stedet 19.6.18 kl. 20.40.

Selskapet har reklamert tidsnok i henhold til fal. § 4-14, jf. nemnds- og rettspraksis. Å avslå et skadeoppgjør med henvisning til fal. § 8-1 fjerde ledd innebærer en alvorlig beskyldning, og det kan være tidkrevende å fremskaffe et forsvarlig beslutningsgrunnlag. Dokumenter er innhentet og oversatt fortløpende, og selskapet har aktivt arbeidet for å fremskaffe et forsvarlig beslutningsgrunnlag.

Selskapet har etter at sekretariatet foretok sin vurdering kommet med utfyllende informasjon om tidsbruken.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er fri for ansvar pga. uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, herunder om selskapet har reklamert tidsnok, jf. fal. § 4-14.

Nemnda ser først på spørsmålet om avslaget er gitt iht. fal. § 4-14, som sier at selskapet må varsle sikrede dersom det vil avslå kravet pga. forhold som nevnt i kap. 4 eller § 8-1. Varselet skal gis uten ugrunnet opphold etter at selskapet ble kjent med det forhold som medfører at regelen kan anvendes.

Skaden ble meldt til selskapet på telefon 22.6.18 og ved skademelding 20.7.18. Selskapet hadde første samtale med sikrede 24.8.18. Deretter engasjerte selskapet utreder i Serbia og mottok rapport fra denne 3.10.18. Selskapet har forklart at deler av denne var på polsk, og at oversettelsen ble mottatt 8.10.18. Selskapet har videre forklart at det 1.11.18 anmodet sikrede om møte 8.11.18, men at sikrede 5.11. svarte at det passet ikke. Ny møtedato ble avtalt til 15.11., men da kom ikke sikrede, som først kontaktet selskapet 21.11. Ny møtedato ble avtalt 13.12.18.

Etter dette hadde selskapet behov for ytterligere informasjon både fra sikrede og fra Serbia særlig mht. finansiering av kjøpet. Nemnda forstår selskapets forklaring slik at det var kontinuerlig aktivitet i saken for å avklare forskjellige forhold.

Politiet i Serbia henla saken grunnet bevisets stilling den 29.1.19. Nemnda mener selskapet må ha anledning til å avvente politiets beslutning selv om det ikke innhenter politidokumentene.

Selskapet avslo erstatning den 1.2.18. Selv om den totale saksbehandlingen fra skademeldingen 20.7.18 er ca. syv måneder, mener nemnda dette må godtas. Det dreier seg om en omfattende næringssak med tyveri i et annet land hvor etterforskningen naturlig nok tar lenger tid. Sikrede er selv ansvarlig for deler av tidsbruken ved ikke å stille til møte 8.11.18, men først 13.12.18. Nemnda peker likevel på at det er uheldig at selskapet kommer med utfyllende informasjon om tidsbruken først etter at sekretariatet hadde avgjort saken mot selskapet i første runde. Hensynet til effektiv saksbehandling tilsier at slik informasjon leveres før sekretariatet vurderer saken.

Nemnda ser deretter på spørsmålet om tyveriene av datautstyr og bil.

Nemnda mener disse tyveriene reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvoretter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevissspørsmål", jf. også FinKN-2017-408 og FinKN-2018-077.

Både spørsmålet om finansiering og kjøp av datautstyret og spørsmål om hvor bilen var parkert og når tyveriet fant sted bør avklares med muntlige forklaringer i en hovedforhandling.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).